

בעניין:

מישל ביטון, ת.ז. 2936284
מאיר אסור, ת.ז. 5680143
ע"י עו"ד יורם אברהמי

המעוררים

- לבין -

ועדת הבחירות המרכזית של ההסתדרות העובדים הכללית
החדשה

ע"י עוה"ד יחיאל שמיר ויפתח הלינג

המשיבה

פסק בורות

עו"ד ד"ר מורן סבוראי, חברה:

בפנינו הליך מאוחד בערר על החלטות של ועדת הבחירות המרכזית של ההסתדרות בדבר פסילת מועמדותם של שני מועמדים שהוכללו ברשימת סיעת הבית החברתי בבחירות לוועידת ההסתדרות ולמועצת העובדים (מועצת העובדים במרחב הנגב ובמרחב אשדוד, לפי העניין). החלטות ועדת הבחירות המרכזית (להלן גם: "ועדת הבחירות" או "המשיבה"), מושא ההליך שבפנינו, ניתנו ביום 4.4.2017 ועניינן פסילת מועמדותם של שני המועמדים, המעוררים בהליך שבפנינו (להלן: "החלטות ועדת הבחירות" או "ההחלטות") (ר' נספח י"א לתגובת המשיבה ובו פירוט ההחלטות, במכתב שנשלח לבאת כוח סיעת הבית החברתי ביום 4.4.2017).

ההליך מעורר מטבעו שני סוגים של שאלות, האחת מתחום דיני הבחירות, ולרבות הזכות להיבחר, והשנייה מתחום דיני ארגוני עובדים ומעמדו של ארגון עובדים ביחס לארגוני עובדי מתחרים, כמו גם זכותו להתגונן במקרים בהם נעשה ניסיון לחתור תחת אושיות קיומו.

נקדים אתרית לראשית ונציין, למען הסדר, כי טוב עשה בא כוח המשיבה משלא עמד על טענתו המקדמית לעניין זכות העמידה, וזאת בהתאם להמלצתנו. סבורים אנו כי גם במצב דברים בו מנועה הסיעה מלטעון בעניין מסוים, הרי שבהליך שעניינו הזכות להיבחר שמורה עדיין הזכות לפרט, היחיד, לעמוד על זכותו להיבחר, וזאת גם אם ניתנה הסכמה של הסיעה להימנע מניהול הליכים משפטיים נוספים (ר' נספח י"ב לתגובת המשיבה הכולל את הפשרה המוסכמת בהליך ה"פ 8717-04-2017 יחימוביץ' נ' ההסתדרות העובדים

הכללית החדשה, סעיף 10, 12.4.2017). משכך, עניינו של פסק הבוררות שבהמשך, הוא טענות לגופן של החלטות, מתוך שהוסכם כי קיימת למערערים זכות עמידה עצמאית.

העובדות הרלבנטיות להליך

העובדות ביחס למר מישל ביטון:

1. מר מישל ביטון (להלן: "מר ביטון") הוא עובד חברת נמל אשדוד (להלן גם: "נמל אשדוד") וכיהן בעבר כחבר ועד בולט בוועד העובדים שם.
2. ביום 22.1.2017 התגלו מהלכים של מר ביטון למעברו האישי וכן להעברת היציגות בנמל אשדוד, מידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות הכללית" או "ההסתדרות") לידי ארגון עובדים אחר, הסתדרות העובדים הלאומית (להלן: "ההסתדרות הלאומית"), שהוא ארגון עובדים לעומתי שנמצא בסכסוכים ארגוניים לא מעטים עם ההסתדרות הכללית (ר' למשל: סב"א (ארצי) 50718-07-10 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות העובדים הלאומית בישראל ואח', 17.11.2010; סב"א (ארצי) 31575-02-13 הסתדרות העובדים הלאומית – הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח', 9.9.2013; סב"א (ארצי) 48339-07-14, 51067-07-14 הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח' – הסתדרות העובדים הלאומית ואח', 6.8.2014; סב"א (ארצי) 39754-12-13 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות העובדים הלאומית ואח', 7.5.2014. המדובר בדוגמאות בלבד – קיימות נוספות כמובן). אין חולק, כי מר ביטון, יחד עם עוד 7 חברי ועד לשעבר בנמל אשדוד, נטל חלק במהלך זה. חברי הוועד לשעבר האמורים שלחו באותו יום מכתב התפטרות מההסתדרות הכללית, בנוסח כמעט אחיד.
3. בסמוך למשלוח מכתב ההתפטרות החלו מר ביטון וחבריו לפעול לחלוקת עלונים לטובת הצטרפות להסתדרות הלאומית, ברחבי הנמל. על העלון מופיע הכיתוב "אנו הלוהמים שלכם בשטח מחזירים את המנדט לעובדים!!! הצטרפו למהפך וחתמו על טופס הצטרפות להסתדרות הלאומית" ותמונותיהם של שמונת חברי הוועד לשעבר, לרבות תמונתו של מר ביטון ושמו המלא (ר' נספח ו' לתגובת המשיבה). מר ביטון לא הכחיש עובדות מוכחות אלו. במהלך טיעונו בדיון טען, כי הוא פעל כפי שפעל בעידנא דריתחא.
4. שאלת היציגות בנמל אשדוד נמצאת בהליך התלוי ועומד בפני בית הדין הארצי לעבודה עד היום (ר' סב"א (ארצי) 63729-01-17 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות העובדים הלאומית ואח').
5. ברקע ההליך הנוכחי מן הראוי לציין, כי ביום 29.1.2017 זומן מר ביטון יחד עם חבריו האמורים לוועדת משמעת של האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות (להלן גם: "ועדת המשמעת"), בעניין התנהלותם הנ"ל העולה כדי הפרת משמעת חמורה. הדיון בפני ועדת המשמעת נועד ליום 2.2.2017.

6. ביום 1.2.2017 שלח מר ביטון מכתב לוועדת המשמעת של ההסתדרות. במכתב, שב מר ביטון ומציין כי הוא התפטר מחברותו בהסתדרות. בין היתר נאמר באותו מכתב:

"אבקש לעדכןכם כי ביום 22.1.2017 התפטרתי מחברותנו בוועד העובדים ובהסתדרות הכללית".

"התפטרנו מחברותנו בוועד העובדים ובהסתדרות ולא עשינו שום פעולה לצירופם של העובדים לארגון עובדים אחר עובר להסתדרותנו... הטענה כאילו התקיים מו"מ עם הלאומית לפני שהתפטרנו הינה שקר וכזב. לאחר שהתפטרנו קיימנו מו"מ עם כח לעובדים ועם ההסתדרות הלאומית והמועד הראשון בו הצטרפנו בסופו של דבר ללאומית היה רק כעבור שלושה ימים מההתפטרות".

"כל אחד מחברי הוועד היו נאמנים באופן מוחלט להסתדרות ורק בגלל שההסתדרות הפסיקה לייצג את העובדים ובחרה לקדם את ענייניה הפוליטיים במקום – נאלצנו להתפטר, לעזוב את הארגון ורק לאחר עזיבתי פנו אליהם הן מההסתדרות הלאומית והן מכח לעובדים ורק בסופו של מו"מ עם שני הארגונים קיבלו את החלטה להצטרף ללאומית לא לפני שחלפו להם שלושה ימים מיום העזיבה".

(ר' נספח ז' לתגובת המשיבה. הציטוטים לקוחים מסעיפים 1, 8 ו-11, בהתאמה, למכתב מיום 1.2.2017; ההדגשות אינן במקור, מ.ס.).

7. מר ביטון בחר שלא להתייצב בפני ועדת המשמעת שהתקיימה כאמור ביום 2.2.2017. אין חולק, כי מר ביטון זומן לוועדה, קיבל את הזימון ואישר אותו וכי הובהר במכתב הזימון כי הוועדה מוסמכת לדון בתלונה ולקבל החלטות גם ללא נוכחותו של מי מהנילונים, ובענייננו – מר ביטון.

8. ביום 5.3.2017 ניתנה החלטת ועדת המשמעת בעניינו של מר ביטון. במסגרת החלטה נקבע כך:

"ביום 22.1.17, בשעות הבוקר, פתחו 8 חברי ועד במהלך גלוי נגד ההסתדרות והתפטרו מתפקידם כחברי ועד עובדים במסגרת ההסתדרות, תוך הגשת מכתב התפטרות בנוסח כמעט אחיד שלא מותיר ספק בעניין שיתוף הפעולה והמהלך המתואם. בין חברי הוועד המתפטרים ששת הנילונים, ובכללם מר ביטון.

לאחר התפטרותם של הנילונים, הם החלו לפעול באופן גלוי להעברת עובדי הנמל להסתדרות הלאומית, וזאת על ידי חלוקת עלונים עליהם מתנוססים שמותיהם ותמונותם, וכן על ידי מתן ראיונות לכלי תקשורת שונים, במסגרתם הם תוקפים את ההסתדרות ומעודדים עובדים לעבור להסתדרות הלאומית.

לסיכום, מאז התפטרו, במטרה לזעזע ולטלטל את מערכת יחסי העבודה בנמל דאגו הנילונים 'להפיץ את הבשורה' ולהבהיר לעובדים כי מטרתם היא להעביר אותם לשורות ההסתדרות הלאומית וכי הם קוראים להם לעזוב את שורות ההסתדרות.

עולה מהנתונים שהוצגו בפני הוועדה כי הנילונים, ובכללם מר ביטון, פעלו בעקביות ובאופן מתוכנן, במשך זמן ממושך, לשם סיכול יציגותה של ההסתדרות במקום העבודה בדרך של העברת עובדי הנמל לשורות ארגון עובדים אחר.

לעמדת ההסתדרות, כפי שבאה לידי ביטוי, בין היתר, במסגרת הליכים משמעותיים קודמים שהיתה צד להם, פעילות של חבר וועד לשם הצטרפותם של עובדים לארגון עובדים אחר, לרבות במטרה מוצהרת לערער את מעמדה כארגון עובדים יציג במקום העבודה, מהווה פגיעה חמורה בעניינה של ההסתדרות, ואינה עולה בקנה אחד עם עצם הכהונה בוועד עובדים במסגרת ההסתדרות.

פעילות מעין זו סותרת מעצם טבעה את חובת הנאמנות, הכפיפות וקבלת מרות של וועד עובדים במסגרת ההסתדרות, מצד ארגון העובדים היציג אשר במסגרתו הוא נבחר ופועל. לאור האמור, הרי שלעמדת הוועדה מדובר בהפרת מרות מובנית...".

(ר' נספח ח' לתגובת המשיבה. הציטוטים לקוחים מסעיפים 24-26 ו- 36-38, בהתאמה, להחלטת ועדת המשמעת מיום 5.3.2017).

9. הוועדה הטילה על מר ביטון עונש של שלילת זכותו להיבחר לוועד העובדים ב- 3 הקדנציות הבאות, ולכל הפחות למשך 5 שנים. מר ביטון לא הגיש כל הליך ערעור בעניין החלטה זו.

10. מר ביטון הוכלל על ידי סיעת הבית החברתי לוועידת ההסתדרות וכן ברשימתה למועצת העובדים במרחב אשדוד.

העובדות ביחס למר מאיר אסור:

11. מר מאיר אסור (להלן: "מר אסור") הוא עובד חברת אגד (להלן גם: "אגד") וכיהן בעבר בחבר ועד בולט בוועד העובדים שם.

12. ביום 27.9.2015, בסמוך למועד פיזור הוועד הארצי של אגד וערב עריכת בחירות חדשות לוועד הארצי, התראיין מר אסור לכתבה בעיתון "דה מרקר" ותקף בחריפות את התנהלות ההסתדרות. ביום 30.3.2016, שיתף מר אסור בעמוד הפייסבוק שלו פוסט שפורסם על ידי קבוצת נהגים באגד, אשר תקפו את התנהלות ההסתדרות וקראו לעובדים לעבור לארגון כוח לעובדים, שגם הוא ארגון עובדים מתחרה שנמצא בסכסוכים ארגוניים לא מעטים עם ההסתדרות הכללית (ר' למשל: סב"א (ארצי) 10-10-32690 הסתדרות העובדים הכללית החדשה, האגף להתאגדות עובדים – כוח לעובדים ואח', 20.1.2011; סב"א (ארצי) 12-07-9685 ארגון כוח לעובדים – הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח', 15.7.2012. המדובר בדוגמאות בלבד – קיימות נוספות כמובן).

13. בהתייחס לשני אירועים אלה, הוגשה על מר אסור תלונה לוועדת משמעת של האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות. החלטת הוועדה ניתנה ביום 19.4.2016, ונקבע בה כך:

"... באשר לשיתוף הפוסט בפייסבוק, כאמור, מר אסור טען שהעובדה שהוא שיתף פוסט הקורא לעובדי אגד להצטרף לארגון כוח לעובדים, ואף מפרט את הפעולות שיש לנקוט לשם כך, אין משמעה כי הוא תומך בתוכן הפוסט או בהצטרפות כאמור. אין לקבל עמדה זו, ונראה כי עמדה זו גובלת בהיתממות. אילו מר אסור היה מסתייג מתוכנו של הפוסט, חזקה עליו שהיה מוסיף דברי ביקורת ולא רק 'מביא דברים בשם אומרים' שיתוף הפוסט ללא כל ביקורת על תוכנו, במיוחד כאשר מדובר בחבר ועד בעל השפעה שאף כיהן כיו"ר הועד, לא יכול להתפרש אלא כקריאה להצטרף ל'כוח לעובדים'...."

מכל האמור ובנסיבות אלה, אין מנוס אלא לקבוע כי מר אסור אכן התנהל, כטענת המתלונן, התנהלות אשר מכוונת להעברת עובדים לארגון עובדים אחר.

...

פעילות מעין זו סותרת מעצם טבעה את חובת הנאמנות, הכפיפות וקבלת מרות של ועד עובדים במסגרת ההסתדרות, מצד ארגון העובדים אשר במסגרתו הוא נבחר ופועל. לאור האמור, הרי שלעמדת הוועדה מדובר בהפרת מרות מובנית...".

(ר' נספח ג' לתגובת המשיבה. הציטוטים לקוחים מסעיפים 16, 17 ו-19, בהתאמה, להחלטת ועדת המשמעת מיום 19.4.2017).

14. הוועדה הטילה על מר אסור עונש של הרחקה מוועד העובדים, בהתאם להוראות סעיף 2(ה) לפרק 10 של תקנון ועדי עובדים. זאת עשתה ועדת המשמעת, עם שהיא מדגישה, כי קיימת חשיבות לעובדה שמר אסור חזר שוב ושוב על התנהלותו, גם לאחר שהתקיימו איתן שיחות בעניין מעידה על עקביות בעמדתו הנחרצת לפעול לסיכול יציגותה ההסתדרות במקום העבודה.

15. מר אסור ערער על החלטת ועדת המשמעת בפני רשות השיפוט וערעורו נדחה. רשות השיפוט קבעה באותו עניין, תוך שאינה מתייחסת לפרסום בעיתונות אלא לדף הפייסבוק בלבד, כי "גוף חפץ חיים אינו רשאי להתיר למי מנבחריו לחתור תחת אושיות קיומו ולחבל במטרותיו" (ר' נספח ד' לתגובת המשיבה: פסק בורות של רשות השיפוט בתיק 48/16, סעיף 39 לפסק הבוררות).

16. החלטת רשות השיפוט של ההסתדרות בעניינו של מר אסור הובאה בפני שתי ערכאות נוספות, בית הדין האזורי לעבודה ובית הדין הארצי לעבודה. סופו של עניין הוא כי בית הדין הארצי לעבודה אישר את החלטת ועדת המשמעת ואת החלטת רשות השיפוט של ההסתדרות וקבע כי מר אסור הפר הפרת משמעת חמורה. וכך נקבע על ידי בית הדין הארצי:

"כאשר מדובר בחבר ועד המייצג את ארגון העובדים במקום העבודה, ונבחר לתפקידו כאורגן של ארגון העובדים; הרי שפעולות המבוצעות על ידו, אשר עשויות לגרום לעובדים לעזוב את ארגונו למען ארגון אחר – משמען התנהגות חסרת תום לב מובהקת והפרת אמון. לא יתכן כי נציג של ארגון עובדים נבחר ושולחו במקום העבודה יפעל כנגד שולחו וייצוגו. לאור האמור, לא בכדי הוגדרה התנהגות שכזאת הפרת משמעת חמורה.

משאלה הם הדברים אזי אין לקבל בנסיבות מקרים שכאלה טענה להיעדר מידתיות בהחלטת ועדת המשמעת ורשות השיפוט".

(עע (ארצי) 16-09-71659 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – מאיר אסור, סעיפים 4. ג-4, 4.12.2016).

17. לאחר הדברים האלה, ביום 31.1.2017, פרסם מר אסור בעמוד הפייסבוק שלו את דבר הצטרפותו להסתדרות הלאומית. הפרסום נעשה על דרך של שיתוף קישור, באופן המבהיר כי ההצטרפות להסתדרות הלאומית היא רצונית ומודעת וכן כי מר אסור מצא לשתף בכך גורמים נוספים, ברחבי הפייסבוק, כדרך של שידול להצטרף להסתדרות הלאומית (נספח ה' לתגובת המשיבה). למחרת היום, ביום 1.2.2017 מר אסור פרסם פוסט נוסף, עם קישור לאתר של ההסתדרות הלאומית, ובו נכתב:

**“עובד אגד יקר!
מה קיבלת עד היום ההסתדרות?
נמאס לנו להרגיש ולהיות כמו עובדי קבלן!
זה הזמן, עוזבים את הכללית ועוברים להסתדרות הלאומית.
למענכם, אסור מאיר...”**

(נספח ה' לתשובת המשיבה; ההדגשות אינן במקור, מ.ס.).

18. מר אסור הוכלל על ידי סיעת הבית החברתי לוועידת ההסתדרות וכן ברשימתה למועצת העובדים במרחב הנגב.

ההליך שהתקיים בפני ועדת הבחירות וההחלטה שהתקבלה שם:

19. ביום 2.4.2017 פנה עו"ד יחיאל שמיר, היועץ המשפטי להסתדרות, המשמש גם יועץ משפטי של ועדת הבחירות (להלן: “היועץ המשפטי להסתדרות”), לבאת כוח סיעת הבית החברתי, עו"ד עינת חורב, במכתב בו צוין כי הוא שוקל להמליץ לוועדת הבחירות שלא להכליל את שני המערערים, מר ביטון ומר אסור, ברשימת הבית החברתי, וזאת משום שהם עזבו את ההסתדרות לטובת פעילות בארגון עובדים מתחרה ואף קראו להעברת היציגות להסתדרות הלאומית בנמל אשדוד ובאגד (להלן ביחס לפנייה זו: “מכתב היועץ המשפטי להסתדרות”). לדברי היועץ המשפטי להסתדרות במכתב הפנייה, “מדובר בעובדים שעברו לארגון עובדים מתחרה ואף עשו שימוש בכוחם כחברי ועד לשם העברת עובדים נוספים לארגון עובדים אחר” (נספח ט' לתגובת המשיבה: פניית היועץ המשפטי להסתדרות מיום 2.4.2017).

מדובר, אם כן, בשתי טענות שונות המיוחסות לכל אחד מהמערערים בנפרד:

א. טענה אחת, כי העורר עבר לארגון עובדים אחר;

ב. טענה שנייה, כי העורר עשה שימוש בכוחו, לשם העברת עובדים נוספים לארגון עובדים מתחרה;

20. ביום 4.4.2017 התקבל מכתבו של עו"ד יורם אברהמי, היועץ המשפטי של סיעת הבית החברתי, שנשלח אל היועץ המשפטי ובו נטען כי:

א. מר ביטון הוא חבר ההסתדרות המשלם מסי חבר וחברותו בהסתדרות לא פקעה מעולם;

ב. מר ביטון אינו חבר ההסתדרות הלאומית וגם אינו חבר כל ארגון עובדים אחר;

ג. החלטת ועדת המשמעת בטלה מעיקרה, שכן נערכה ללא זימונו של מר ביטון לוועדה וללא מתן זכות טיעון כנדרש, תוך אפליה פסולה ועיוות דין בהיותה מנוגדת לזכות היסודית לטיעון;

ד. החלטת ועדת המשמעת אינה יכולה להשפיע על זכותו של מר ביטון להציג מועמדותו ברשימה לוועידת ההסתדרות שכן המדובר בזכות יסוד השמורה לכל חבר ההסתדרות ומשכך – ומשוועדת המשמעת לא קבעה כי מר ביטון אינו רשאי להציג מועמדותו לוועידת ההסתדרות – מובן כי הוא רשאי לעשות כן;

ה. מר אסור הוא חבר ההסתדרות ואינו חבר כל ארגון עובדים אחר;

ו. העונש שהוטל על מר אסור על ידי ועדת המשמעת צריך להתפרש על דרך הצמצום ואין בו כדי לפגוע בזכותו להעמיד עצמו כמועמד לוועידת ההסתדרות ואין מקור חוקי לפגיעה כאמור;

ז. אין להישען על החלטת ועדת המשמעת כמקור חוקי לשלילת הזכות להיכלל ברשימת מועמדים לוועידת ההסתדרות;

(ר' נספח י' לתגובת המשיבה)

21. באותו היום, 4.4.2017, התקיימה ישיבה של ועדת הבחירות ונדונו הטענות לעניין פסילת המועמדות של המערערים. היועץ המשפטי להסתדרות המשמש – כאמור – גם היועץ המשפטי של ועדת הבחירות, העלה את הנושא המופיע גם בכותרת סדר היום והוא: **"אישור/ פסילת מועמדים שנכללו ברשימת מועמדים שהוגשו לוועדת הבחירות בתאריך 24.3.2017"**.

22. לאחר הצגת הנושא על ידי היועץ המשפטי להסתדרות, הציגה חברת הוועדה, שהיא אחת מנציגות סיעת הבית החרתי בוועדה, את עמדת הסיעה, וזאת בהתאם לאמור במכתבו של היועץ המשפטי לסיעה שתוכנו מובא לעיל בהרחבה (סעיף 20 לעיל). בתום הקראת עמדת סיעת בית החרתי ובמהלך הדיון שהתנהל, הדגיש היועץ המשפטי להסתדרות כי **"נקטנו פרשנות הכי מרחיבה, כמו שאתם יודעים, לנושא של הזכות להיבחר, אבל שוב, יש גם להסתדרות קווים אדומים, לדמוקרטיה יש קווים אדומים"** (נספח ב' לתגובת המשיבה: פרוטוקול ישיבת ועדת הבחירות מיום 4.4.2017, הציטוט הוא מעמ' 22).

23. בתום הדיון בנושא, התקיימו בוועדה שלוש הצבעות:

א. בהצבעה בעניינו של מר אסור, הוחלט ברוב דעות כנגד דעתה החולקת של גבי מרב אסף, נציגת סיעת הבית החרתי, על פסילתו מרשימת המועמדים;

ב. בהצבעה בעניינו של מר ביטון, הוחלט ברוב דעות כנגד דעתה החולקת של גבי מרב אסף, נציגת סיעת הבית החרתי, על פסילתו מרשימת המועמדים;

ג. בהצבעה נוספת, עקרונית, הוחלט ברוב דעות כנגד הימנעותה של גבי מרב אסף, נציגת סיעת הבית החרתי, כי במקרה בו אדם עזב את ההסתדרות וביטל את חברותו או הצטרף לארגון עובדים אחר בחברות כפולה נוגדת, הוא לא יוכל להיכלל בספר הבחורים, תוך שלילת הן הזכות לבחור והן הזכות להיבחר;

(נספח ב' לתגובת המשיבה: פרוטוקול ישיבת ועדת הבחירות מיום 4.4.2017, ההצבעות מתועדות בעמ' 23-26 לפרוטוקול).

24. עניינו של ההליך שבפנינו הוא שתי החלטות הראשונות, הפרטניות, ביחס למר ביטון ולמר אסור, המערערים בפנינו.

מהלך ההליך וטענות הצדדים

25. ביום 3.5.2017 התקיים הליך לפנינו. עוד קודם לכן, הוגשו טענות הצדדים, במסגרת הערעורים שהוגשו; במסגרת תשובת המשיבה; ובמסגרת כתב תשובה שהגישו המערערים לתשובת המשיבה כאמור. הצדדים טענו גם בעל-פה, ובמסגרת טיעוניהם נשמע גם מר ביטון שהופיע לדיון, בעוד מר אסור לא הופיע לדיון בלי שהודע על כך מראש ופרקליטו ייצג אותו ולא התנגד לדיון בהיעדרו.

26. וזו תמצית טענות המערערים במסגרת הליך זה:

- א. המערערים חזרו על טענותיהם כעולה ממכתב מיום 4.4.2017, פרי עטו של היועץ המשפטי לסיעת הבית החברתי (ר' סעיף 20 לעיל);
- ב. שני המערערים, מר ביטון ומר אסור, הדגישו בערעוריהם, כי הם חברי הסתדרות המשלמים מסי חבר מלאים ומשכך הם זכאים לבחור ולהיבחר למוסדות ההסתדרות;
- ג. שני המערערים טענו עוד, כי נפגעה זכותם לטעון בפני ועדת הבחירות, אשר קיבלה את החלטה בחופזה ללא שנשמעו טענותיהם במישור העובדתי והמשפטי, וכי לכך משנה חומרה מקום בו נפגעת הזכות להיבחר שהיא "סנקציה דרקונית ותמורה";
- ד. שני המערערים טענו עוד, כי קיפוח זכויותיהם מקבל משנה תוקף שעה שחלק מהטענות העובדתיות שהועלו כלפיהם במכתב היועץ המשפטי להסתדרות כלל אינן נכונות, ובין היתר לא הוצלבו נתונים בין הספרים של ההסתדרות הכללית לבין הספרים של ההסתדרות הלאומית;
- ה. שני המערערים טענו עוד, כי הזכות להיבחר הינה זכות יסודית מוגנת וכי לא ניתן להוסיף על הסנקציות של ועדת המשמעת סנקציות נוספות, על דרך הפרשנות;
- ו. המערערים טענו עוד, כי אין מענישים אדם פעמיים, וכי על מעשיהם נענשו כבר על ידי ועדת המשמעת (כל אחד בעניינו);
- ז. המערערים הדגישו את חשיבותה של הזכות להיבחר, כזכות יסוד, והדגישו כי המבחנים לשלילתה של הזכות הם מחמירים, וכי נכון וראוי הוא שהציבור ישפוט ביום הבחור ולא באמצעות שלילתה של הזכות להיבחר באמצעות החלטה שיפוטית או מעין-שיפוטית;

27. וזו תמצית טענות המשיבה, היא ועדת הבחירות, במסגרת הליך זה:

- א. המשיבה טענה, כי למערערים אין זכות עמידה וכי סיעת הבית החברתי מנועה מניהול ההליך. כאמור בפתח פסק בוררות זה, המלצנו למשיבה שלא לעמוד על טענה זו, ובין היתר מן הטעם שלמערערים זכות עמידה עצמאית, והיא קיבלה את המלצתנו;
- ב. המשיבה פרטה בתגובתה את השתלשלות העניינים העובדתית ביחס לכל אחד מהמערערים וצרפה לתגובתה מסמכים רבים לביסוס תיאור העובדות שהובא על ידה;
- ג. המשיבה פרטה עוד את סמכויותיה בהתאם לחוקת הבחירות למוסדות הנבחרים של ההסתדרות (להלן: "חוקת הבחירות"). לטענת ועדת הבחירות סמכויות אלו, הן בהתאם לקבוע בפרק ד' לחוקת הבחירות, העוסק בדרך בחירתה של הוועדה ובסמכויותיה לביצוע הבחירות; בהתאם לסעיף 6(א)(2)

לפרק ח' לחוקת הבחירות, הקובע סמכותה של הוועדה לפסול רשימת מועמדים; ובהתאם לפרק א' לחוקת הבחירות, הודן בזכות לבחור ולהיבחר. המשיבה הוסיפה וחבהירה, כי לדידה יש בידה סמכות טבועה להחליט על אי הכללתם של מועמדים שיש בפעולותיהם או במעשיהם כדי לחתור תחת אושיות ההסתדרות, וכי ועדת הבחירות אינה חותמת גומי ותפקידיה אינם טכניים גרידא;

ד. המשיבה ציינה, כי רק חברי ההסתדרות רשאים להשתתף בבחירות למוסדות הנבחרים של ההסתדרות, כי מי שתבר בהסתדרות אינו רשאי להיות חבר בארגון עובדים לעומתי אחר בחברות כפולה נוגדת, וכי המערערים הודו כי אינם חברים בהסתדרות;

ה. בכל הנוגע לטענת המערערים, כי הראייה להמשך חברותם בהסתדרות הינה המשך תשלום דמי חבר על ידם, הדגישה המשיבה כי אין המערערים רשאים להיבנות מגביית דמי חבר, שכן המדובר בעניין המצוי בידי המעסיק ואם המערערים לא פנו בעניין הפסקת הגבייה של דמי החבר אין הם רשאים להיבנות ממחדלם זה ואין בו כדי להקנות להם זכויות יש מאין;

ו. עוד הדגישה המשיבה, כי המערערים פעלו נגד ההסתדרות, ובין היתר תוך שימוש במעמדם כחברי ועד במקום עבודתם, להעברת עובדים לארגון עובדים מתחרה. בהקשר זה, התייחסה המשיבה להחלטות ועדת המשמעת בעניינם של כל אחד מהמערערים וציינה כי המדובר בהחלטות חלוטות;

ז. לטענת המשיבה, כאשר נמצא כי גורם אינו מתאים לכהן בוועד עובדים, הרי שמקל וחומר שאינו ראוי לכהן במוסדות הנבחרים של ההסתדרות;

ח. המשיבה התייחסה עוד לדוקטרינה של "דמוקרטיה מתגוננת" המכירה בסמכות של משטר דמוקרטי להתגונן מפני חורשי רעתו, אותם גורמים החותרים תחת אושיותיו. לטענת המשיבה – תפישת הדמוקרטיה המתגוננת מוכרת גם ביחס לגופים יצירי המשפט הפרטי;

ט. ביחס למעמדה של הזכות להיבחר, טענה המשיבה כי ההחלטה בעניינם של המערערים נעשתה ביחס הולם למעשיהם ועל סמך ראיות מנהליות מוצקות;

י. המשיבה ציינה, כי אין זה נכון שנפגעה זכותם של המערערים לטעון בפניה, וכי במכתבו של היועץ המשפטי לסייעת הבית החברתי לא נכללה בקשה כי המערערים יופיעו בפני הוועדה;

יא. במסגרת הדיון בפנינו, הוסיפה המשיבה וטענה כי יש מסכת אירועים של התייצבות המערערים לצידו של ארגון עובדים אחר ופעולה להעברת עובדים לשורותיו וזאת כאמור גם לאחר החלטות ועדת המשמעת. לדברי המשיבה, המדובר בהתנהלות נמשכת ולפיכך אין המדובר בענישה כפולה. בהקשר לטענת הענישה הכפולה, הוסיפה המשיבה וטענה כי ועדת המשמעת וועדת הבחירות הן טריבונאלים שונים, בעלי מנעד סמכויות שונה, וכי גם מטעם זה אין לראות במצב הדברים בבחינת ענישה כפולה;

יב. המשיבה ציינה עוד, כי מבחן הגבייה של מסי חבר אינו זהה למבחן החברות וכי בעניין החברות בארגון עובדים זה או אחר קיים הליך תלוי ועומד בפני בית הדין הארצי לעבודה;

יג. עוד ציינה המשיבה, כי די במעשה הפגיעה בהסתדרות הכללית במסגרת הפנייה לעובדים לעזוב אותה ולעבור לשורותיו של ארגון עובדים מתחרה, כדי להצדיק שלילת הזכות להיבחר;

דיון והכרעה

28. נקדים אחרית לראשית ונבהיר, כי לאחר שקילת כלל הטענות שהובאו בפנינו בכתב ובעל פה, ולאחר בחינת המצב המשפטי, הגענו לכלל מסקנה כי דין העררים להידחות. טעמינו לכך נפרט להלן.

לא נפגעה זכות הטיעון

29. אין אנו מוצאים לקבל את טענת המערערים, לעניין הפגיעה בזכות הטיעון שניתנה להם בוועדת הבחירות. המערערים הגישו, באמצעות בא כוח סיעת הבית החברתי, תשובה למכתבו של היועץ המשפטי להסתדרות. תשובה זו הוקראה במפורט על ידי אחת מנציגות הסיעה. המערערים לא טענו כי ברצונם להיות מיוצגים בנפרד בפני הוועדה; לא נטען במכתב או בפני הוועדה בטיעון בעל פה שהוקרא על ידי נציגת הסיעה, כי היה קושי להביא ראיות מסוימות או כי המערערים רוצים להישמע בעצמם; ובפועל לא מצאנו בעררים שהוגשו, או בטיעון שהושמע בעל פה בפנינו, טענה חדשה כלשהי שניתן היה להניח כי אילו נשמעה בפני הוועדה היתה התוצאה שונה.

30. חשוב להדגיש בהקשר זה, כי היועץ המשפטי להסתדרות, שהביא את הטענות בעניין מועמדותם של המערערים בפני הוועדה אינו לעומתי בהליכים מעין אלה. הוועדה היא גוף מעין-שיפוטי, שסמכויותו מפורטות בחוקת הבחירות, והיועץ המשפטי להסתדרות אין מתפקידו לצדד בצד מסוים בבחירות, אלא להעלות לבחינה טענות שעל הוועדה להכריע בהן. כך אכן עשה. יש להניח כי כלל הסיעות המתמודדות על ראשות ההסתדרות, ובכללן כמובן הבית החברתי, אינן חפצות במועמדותם של נציגים שאינם חפצי חייה של ההסתדרות או החותרים תחת אושיותיה, וגם מטעם זה – הרי שאין ולא יכולה להיות מחלוקת על כך שהיועץ של ההסתדרות ביצע את תפקידו כאשר הביא בפני ועדת הבחירות את הסוגייה מושא החלק שבפנינו.

מעמדה של ועדת הבחירות

31. לא למותר גם לציין, כי ועדת הבחירות מטבעה היא גוף מנהלי או מעין מנהלי, בעל סמכויות לבצע את הבחירות, וכי מטבע הדברים ומטבע מעמדה זה, ההתערבות בהחלטותיה צריכה להיות רק במקרים של היעדר סבירות, היעדר מידתיות, חוסר הוגנות, או פגיעה בעיקרי הצדק הטבעי. רשות השיפוט לא אמורה לשים את עצמה בנעליה של ועדת הבחירות או להכריע במקומה, מקום בו לא הופרו עקרונות יסוד אלה.

אין המדובר במצב של סנקציה כפולה

32. לא מצאנו גם לקבל את טענות המערערים, כי המדובר בסנקציה כפולה אסורה, או כי מאחר שוועדת המשמעת כבר הכריעה בעניינם של העותרים והטילה סנקציות, לא היתה ועדת הבחירות רשאית להחליט את אשר החליטה.

למסקנה זו ניתן להגיע במספר דרכים, שכל אחת מהן מספיקה לכשעצמה, וודאי שבמצטבר:

א. מהבחינה העובדתית, מר אסור המשיך במעשים המיוחסים לו ואשר בעטיים הובא עניינו בפני ועדת הבחירות גם לאחר ההליך המשמעותי ומר ביטון המשיך במעשים האמורים גם לאחר שזומן לוועדת המשמעת.

נזכיר בהקשר זה את לוחות הזמנים:

עניינו של מר אסור – החלטת ועדת המשמעת בעניינו של מר אסור היתה ביום 14.4.2016 והתייחסה לאירועים מתודש ספטמבר 2015 ומחודש מרץ 2016. לאחר ההחלטה על הענשתו, ניתן פסק הבוררות בערעור על החלטה זו, ביום 18.7.2016, ולאחר מכן הוחלט בבית הדין הארצי לעבודה (בערעור על פסק דין בבית הדין האזורי), ביום 4.12.2016, כי החלטת ועדת המשמעת שרירה וקיימת בהתאם לפסק הבוררות ברשות השיפוט. לאחר כל הדברים האלה, ביום 31.1.2017 וביום 1.2.2017, חזר מר אסור לסורו – ופרסם את הצטרפותו להסתדרות הלאומית בפומבי כמו גם פעל להעברת עובדי אגד לשורות ההסתדרות הלאומית;

עניינו של מר ביטון – עניינו של מר ביטון הובא לוועדת המשמעת בהתייחס לאירועים שאירעו בסוף חודש ינואר 2017. גם לאחר שזומן לוועדת המשמעת (אליה בחר שלא להופיע), המשיך מר ביטון במכתבו לוועדה מיום 1.2.2017 לדבוק באמירותיו, כי הוא פרש מחברותו בהסתדרות הכללית ועבר להסתדרות הלאומית, תוך שהוא מפרט ומנמק את הטעמים להחלטתו. אין מדובר במכתב שנכתב בשעת רוגז מתוך חמת זעם, אלא במכתב מסוגן ומנומק שבו מצהיר מר ביטון כי אינו שבע רצון מההסתדרות הכללית ועל כן החליט לערוק להסתדרות הלאומית. מר ביטון שהופיע בפנינו, טען שהוא עדיין תומך בהסתדרות הכללית, ואולם מצא באותה נשימה להסביר את מעברו להסתדרות הלאומית כחלק מהביקורת שלו על בעלי התפקיד הרלבנטיים בהסתדרות. דומה כי מר ביטון אינו מבחין בין ביקורת מבית ובתוך הבית, שהיא תמיד לגיטימית וראויה, לבין מעשה מעבר לארגון עובדים מתחרה. הלכה למעשה הוא הצהיר בפנינו, כי אילולא מועמדותה של שלי יחימוביץ' לראשות ההסתדרות היה ממשך בפעילותו לצד ההסתדרות הלאומית או למצער כי הסיבה היחידה לחזרתו להסתדרות הכללית היא המועמדות של שלי יחימוביץ' לראשות ההסתדרות. אין מדובר במצב דברים בו, הלכה למעשה, הפסיק אדם להטיף למעבר לארגון עובדים אחר – אלא לכל היותר לקח פסק זמן על מנת לראות כיצד יתגלגלו הדברים;

ב. מהבחינה המשפטית-נורמטיבית, צודקת המשיבה בטענתה, כי המדובר בשני גופים שונים, ועדת המשמעת וועדת הבחירות, שאין האחרונה מוגבלת לסנקציות שניתנו על ידי הראשונה. אין מדובר בסנקציה כפולה, אלא בהחלטה לגיטימית וסבירה הנשענת על החלטות ועדת המשמעת כמו גם על ראיות נוספות וחדשות יותר. מסמכותה של ועדת הבחירות להחליט על פסילתם של מועמדים ברשימות וכך עשתה, לא כסנקציה כפולה, אלא במסגרת סמכותה לבחון מועמדות.

ג. בהקשר זה נזכיר, על דרך ההשוואה, כי החלטות של ועדת הבחירות המרכזית או של גורם אחר בר סמכה לעניין מינוי נבחר ציבור, נלקחות לא פעם על רקע הליכים פליליים או משמעתיים שנוהלו בעניינו של אותו אדם בפורום משפטי או מעין-משפטי אחר.

כך, למשל, על רקע ובעקבות ההחלטה בהליך הפלילי שנוהל כנגד חיים רמון, נבחנה לגיטימיות ההחלטה למנותו כשר בממשלה. העובדה, כי נוהל הליך פלילי בו נקבעה סנקציה, לא הצדיקה טענה כי לא ניתן לבחון את התאמתו של מר רמון לתפקיד בממשלה, משום שמניעת התפקיד תהווה סנקציה כפולה(בג"ץ 5853/07, 5891/07, 5914/07 אמונה – תנועת האישה הדתית-לאומית ואח' נ' ראש הממשלה אהוד אולמרט ואח', 6.12.2007). שאלת המשך כהונתו של ח"כ אריה דרעי נבחנה לגופה במקביל ומעט לאחר שהוגש כתב אישום נגדו ועצם העובדה שהוגש כתב אישום לא מנעה את בחינת הלגיטימיות של המשך הכהונה הציבורית, להיפך(בג"ץ 3094/93, 4319/93, 4478/93, 4409/93 התנועה למען איכות השלטון ואח' נ' ממשלת ישראל ואח', 8.9.1993). בגין דברים שאמר עזמי בשארה בשני נאומים שונים הוא הועמד לדין פלילי, ולא היה בכך כדי למנוע את בחינת השאלה לעניין הלגיטימיות של מועמדותו לבחירות לכנסת (א"ב 50/03, 55/03, 83/03, 131/03 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' חבר הכנסת אחמד טיבי ואח', 15.5.2003 (להלן: "עניין טיבי")).

מצב דברים דומה מתקיים ביחס לוועדת הבחירות בהסתדרות, שסמכות החלטתה ביחס לכשרות או פסלות מועמדים בבחירות למוסדות הנבחרים של ההסתדרות היא סמכות ייחודית הנובעת מכוח סעיף 6(ג)2) לפרק ח' בחוקת הבחירות, הקובע את הסמכות לפסול או לאשר רשימת מועמדים. סמכות ייחודית כאמור לא הוענקה לגוף אחר בהסתדרות, ואין הצדקה או היגיון כי תהא בידי גוף אחר בדרך משתמעת (כפי שרמזו לכאורה המערערים).

היעדרן של ראיות מצד המערערים

33. חשוב לציין, כי הערעורים הוגשו ללא כל נספחים שהם התומכים בטענות; לא הובאה אף לא ראשית ראייה לטענות הנגדיות שהושמעו ולא הוגש תצהיר התומך בטענות העובדתיות הנגדיות, בעוד תשובתה של המשיבה היתה מגובה ונתמכה בראיות לא מעטות. ההליך כולו – מהמכתב הראשון ועד לתשובה בערעור – לא כולל ראיות כלל, אף לא כאלה שהיה פשוט ביותר להביא והן מצויות מטבע הדברים בידי המערערים. נוסף, כי, כאמור, לדיון הופיע מר ביטון ולא הופיע מר אסור. המערערים אף לא טענו כי הראיות שהובאו בידי המשיבה אינן נכונות או אינן מדויקות או כי הושגו בדרך אסורה או כי אינן מלמדות על המציאות. הראיות להצטרפותם של המערערים לארגון עובדים מתחרה והראיות לפעולתם – לאחרונה ממש – להעברת עובדים אחרים לארגון העובדים המתחרה נותרו בעינן ומדברות בעד עצמן.

34. יודגש: אף כי הליך המתקיים בפני ועדת הבחירות, ואף בפנינו הוא הליך שהראיות הדרושות בו הן מינהליות בלבד וקיימת גמישות רבה בכל הנוגע לסדרי הדין ודיני הראיות, הרי שאין הדין קיים ללא תשתית עובדתית המזינה אותו – המדובר בעקרון יסוד לכל הליך משפטי או מעין משפטי.

35. זאת ועוד. אף כי הליך כגון ערעור אינו חייב להיתמך בתצהיר ואין חובה לצרף אליו מסמכים וראיות כלשהן, הרי שנוכח היעדרם של אלה בהליך בפני ועדת הבחירות (לא צורפו על ידי המערערים), נכון היה לעמת את המשיבה עם ראיות הנוגדות את טענותיה, ככל שהיו כאלה. היעדרם של מסמכים, ראיות מסוג כלשהו, בכתבי הטענות של המערערים בלט לעין. שכן, מאחר שבין הצדדים התגלעו (גם בפנינו) מחלוקות עובדתיות, נראה כי נכון היה כי היו מצורפים מסמכים כלשהם, וזאת כאשר חלק מהמסמכים היו קלים להגשה והצגה – ככל שהם קיימים. בהקשר זה, בלטו בעיקר לעין היעדר ניסיון כלשהו להזים את הראיות בעניין התמיכה הפומבית בארגון עובדים מתחרה, לרבות קריאה לעובדים אחרים להצטרף אליו.

היעדרה של תשובה

36. אילו היו המערערים, או מי מהם, מפנימים את הנורמה היסודית בהקשר זה, והיא כי אין אדם רשאי לחתור תחת אושיות הגוף שאליו הוא מבקש להיבחר כנציג ציבור בו, נורמה שאף תודדה לאחרונה בידי בית הדין הארצי בעניינו של מר אסור, יתכן והיה מקום לתוצאה אחרת.

משום חשיבותם, נחזור על הדברים ונדגישם. וכך נקבע על ידי בית הדין הארצי לעבודה – זוהי הנורמה הקיימת ואינה מצומצמת – כמובן – לעניינו של מר אסור באותו מקרה, אלא היה נורמה כללית ומחייבת:

“כאשר מדובר בחבר ועד המייצג את ארגון העובדים במקום העבודה, ונבחר לתפקידו כארגון של ארגון העובדים; הרי שפעולות המבוצעות על ידו, אשר עשויות לגרום לעובדים לעזוב את ארגונו למען ארגון אחר – משמען התנהגות חסרת תום לב מובהקת והפרת אמון. לא יתכן כי נציג של ארגון עובדים נבחר ושולחו במקום העבודה יפעל כנגד שולחו וייצוגו. לאור האמור, לא בכדי הוגדרה התנהגות שכזאת הפרת משמעת חמורה.

משאלה הם הדברים אזי אין לקבל בנסיבות מקרים שכאלה טענה להיעדר מידתיות בהחלטת ועדת המשמעת ורשות השיפוט.”

ודוק: מה שנכון ותקף בזעיר האנפין של הרשות והסמכות לשמש כחבר ועד – התא הקטן ביותר
בהסתדרות, נכון מקל וחומר ביחס למוסדותיה הגבוהים יותר.

37. חשוב בהקשר זה לציין, כי המעשים המיוחסים למערערים ואשר בעטים הובא עניינם בפני ועדת הבחירות
הובאו לא מכבר, לפני תודשים ספורים בלבד, ובמרחק של שבועות אחדים מהמועד בו הציגו מועמדותם
למוסדות הנבחרים של ההסתדרות. שני המערערים הצהירו על עזיבת ההסתדרות הכללית ומעבר
להסתדרות הלאומית בסוף חודש ינואר 2017 או תחילת חודש פברואר 2017, פעלו בפומבי להעברת
עובדים להסתדרות הלאומית בתאריכים אלה, ולא מצאו מעולם להצהיר בפומבי כי הם חוזרים בהם
מצעד זה.

38. למצער, היה על המערערים לפרסם באותם הפורומים, במוצהר ובמפורש, כי המעשה שעשו היה מוטעה
לחלוטין, שגוי, וכי הם חוזרים בהם מהמעשה בבחינת "מודה ועוזב ירוחם".

39. נבחר, כי כל עובד רשאי להשתייך לארגון עובדים לפי בחירתו, בהיות ההשתייכות לארגון העובדים
רצונית. ההסתדרות אף סוברנית לקבל חברות בוועד העובדים של עובד שהוא חבר בארגון עובדים אחר
(בתנאי המפורש כי יהיה כפוף למרות ההסתדרות ולא יפעל להעברת עובדים לארגון אחר), ואולם אין
הצדקה למצב דברים בו אדם מתנהג בפועל כמעין "סוס טרויאני" או "גייס חמישי" ופועל להעברתם של
עובדים לארגון עובדים מתחרה, סמוך לפני הצגת עצמו כמועמד למוסדות הנבחרים של ההסתדרות ומבלי
שחזר בו פומבית מהתנהלות זו. מצב דברים זה הוא בבחינת חציית "קו אדום" שלא ניתן להשלים עמה.

40. נדגיש, כי אף אחד מהמערערים לא מצא להצהיר בפומבי על חזרתו בו מהצעד שעשה; כי מר אסור כלל לא
הופיע בפנינו ודבריו של מר ביטון לא לימדו על התנהלות מתקנת – כמבוקש. מר ביטון הסביר בפנינו כי
אינו שבע רצון מפעילותה של ההסתדרות הכללית לעת הזו וכי הוא מקווה כי גב' שלי יחימוביץ' תחליף
את ההנהגה הקיימת. אכן, אדם רשאי לא להיות שבע רצון ממדיניות ומפעילות של ההנהגה הנבחרת ואף
להביע עמדתו בפומבי בעניין זה. ביקורת היא רצויה. ואולם אין אדם רשאי להתנות את חברותו ותמיכתו
בארגון עובדים מסוים, בקיומה של הנהגה נבחרת כלשהי. משמיעתו של מר ביטון בפנינו עלה הרושם כי
הוא ישקול חזרה לארגון עובדים אחר – היה ולא תבחר ההנהגה הנושאת חן בפניו. בכך, ולא בעצם
הביקורת שהיא לגיטימית – כאמור, נחצה הקו האדום.

הנורמה הבסיסית בהשלכה מפסקי הדין שניתנו בנושא במישור הממלכתי

41. המשיבה טענה בפנינו כי קיימת בידה סמכות טבעית לפסול מועמד שפועל בגלוי כנגד ההסתדרות ותוך
חתימה תחת אושיותיה. סבורים אנו כי הצדק עם המשיבה.

42. לעניין זה די אם נפנה לפסקי הדין שניתנו על ידי בית המשפט העליון בעניינה של ועדת הבחירות
המרכזית, הממלכתית, ובמקרים בהם עלה ספק לעניין מידת נאמנותו של מועמד לבחירת הכלליות.

43. בעניין טיבי נקבעה הנוסחה הבסיסית בעניין זה, הקיימת גם כיום והיא כי דמוקרטיה רשאית להגן על עצמה מפני כוחות לא דמוקרטיים המבקשים לעשות שימוש בדרכים דמוקרטיות לשם שלילת הדמוקרטיה. הסעיף מבטא את המשוואה החוקתית שנקבעה בישראל בין החירות שהדמוקרטיה מעניקה לכל ביטוי והפלורליזם בהשקפות ובדעות שעליו היא מבוססת, לבין ההגנה על המשך קיומה כדמוקרטיה. חופש הביטוי נסוג מפני ניסיונות של מאן דהוא לחתור תחת אושיותיו של הגוף שאליו מבקש המועמד להיבחר – זהו הקו האדום שלא ניתן לחצות (עניין טיבי, עמ' 17).

44. עוד נקבעו בעניין טיבי, אמות המידה החלות מאז גם במישור הממלכתי, להפעלת הנוסחה הבסיסית הנ"ל, וזאת במילים אלה:

"ראשית, הפנייה אל מטרותיה של רשימת מועמדים היא פנייה אל "מאפיינים דומיננטיים, הניצבים כמרכזיים בין השאיפות או הפעילויות של הרשימה ...; שנית, מטרותיה הדומיננטיות והמרכזיות של הרשימה – ובאותה מידה מעשיו של מועמד לבחירות במסגרת רשימת מועמדים – נלמדות הן מהצהרות מפורשות שיש בהן היגד ישיר הן ממסקנות מסתברות המשתמעות באופן חד-משמעי ...; שלישית, לא די במטרות בעלות אופי תאורטי. יש להראות כי רשימת המועמדים 'פועלת למען מימוש מטרותיה ולשם הפיכתן מרעיון להגשמתו'... פעילות זו צריכה להיות חוזרת ונשנית. לא די בפעילות ספורדית. הפעילות צריכה לבוא לידי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתה ... אכן, הדמוקרטיה אינה נוקטת פעולות כלפי מי שאינו נוקט בפעולות כלפיה. זוהי הדמוקרטיה המתגוננת, אשר אינה מונעת השתתפות בבחירות של רשימת מועמדים רק בשל מטרותיה של הרשימה, אלא מתגוננת כנגד מעשים המכוונים כלפיה. לבסוף, הראיות המבססות את המטרות והמעשים המביאים לידי מניעת השתתפות של רשימת מועמדים או של מועמד בבחירות לכנסת, צריכות להיות 'משכנעות, ברורות וחד-משמעיות'" (עניין טיבי, עמ' 18).

45. בעניינו, סבורים אנו כי המשיבה השכילה להוכיח כי הקו האדום נחצה, כי המערערים לא חזרו בהם מהתנהלותם. מן הנורמה הבסיסית שנקבעה בעניין טיבי למדים אנו, אם כן, על דרך ההשוואה וההשלכה, כי ועדת הבחירות עמדה בנטל להוכיח את שצריך היה להוכיח; הווי אומר, הוכחו המבחנים שנקבעו בעניין טיבי לעניין הסמכות לפסילתו של מועמד החותר תחת אושיותיו של הארגון.

46. נוסף, העמדה כי תשלום דמי חבר מספיק כדי לאפשר את הזכות להיבחר אינה נכונה ברמה הנורמטיבית. חברות בארגון העובדים ותשלום דמי חבר הם תנאי הכרחי אך לא מספיק, במקרה הקיצוני והחריג ביותר בו המועמד הצהיר מפורשות ובפומבי על חברות בארגון עובדים מתחרה ופעל להעברתם של עובדים אחרים לארגון המתחרה. ושוב על דרך ההשוואה, הרי שאזרח ישראל המשלם מיסים יכול ותשלל זכותו להיבחר במישור הממלכתי, היה ויוכח בראיות מספיקות כי הוא פועל במוצהר ובמפורש נגד אושיות המדינה.

47. עמדתו של מר ביטון כפי שנשמעה בפנינו (ומר אסור לא נשמע מפני שלא מצא להגיע חרף העובדה שהוזמן) אינה סבירה. עולה ממנה כאילו הוא רואה עצמו כשייך להסתדרות רק אם תבחר ההנהגה הנושאת חן מלפניו. המדובר בעמדה שאינה לגיטימית, שכן החברות בארגון אינה יכולה להיות מותנית על ידי העובד בזהות ההנהגה.

סוף דבר

48. בתחילת הימים אמר אחד מהוגי הדעות שהיו בגוף הזה כדברים הבאים:

"אינני חושב, כי תנועת פועלים, ההולכת וכובשת לה עמדה אחרי עמדה, יוצרת משק אחרי משק, צריכה להתנצל ולהצטדק לפני קומץ אנשים, שיש להם איזה זכויות ידועות. הייתי רוצה שהללו ישאלו את עצמם: מנין לנו כל התמון הרב הזה? מי הביאם לארץ ומי יצר את הפעולה העצמית של הפועל העברי בארץ? האנשים האלה לא הצליחו גם לארגן את האופוזיציה כנגד השיטה השלטת, והלא אין קל מלארגן אופוזיציה נגד 'מפלגת הממשלה', והלא אנו 'מפלגת הממשלה'!"

....

יש בינינו חופש דעות, יש מקום בהסתדרות גם ל'מזרחי', גם לקומוניסטים וכו', אין אנו נלחמים נגד דעות, אך יש לנו יסוד אחד – משמעת הפעולה בתוך ההסתדרות. אי אפשר שבשעה שאנו מדברים כל כך הרבה על איחוד המעמד, שלטון ומשמעת, נסבול בינינו מפירי שביטה! ההסתדרות היא כלי-זיננו, היא ביתנו, ואין לשבת בבית אם מהרסים ומחריבים בו. הלא האנשים האלה מניחים אבנים קשות על דרכנו. הם הם שהפיצו דיבה, שתנועתנו היא שובינסטית, הם הם שזרעו בכוזיהם השונים זרע שנאה ופירוד בינינו ובין הפועל הערבי. למצב זה צריך לשים פעם קץ!"

(ברל כצנלסון דברים מתוך "בועידה השנייה של ההסתדרות" (תל-אביב, כ"א בשבט תרפ"ג), כרך ב' לכל כתבי, עמ' 21-22; ההדגשות אינן במקור, מ.ס.).

49. ההסתדרות מראשית ימיה אפשרה ביקורת – ואף ביקורת חריפה – מבית. נרמה חשובה זו ראוי שתוסיף לשרור כמובן. כך היה וכך צריך שיהיה. מותר לפעילי התארגנות בכל הרמות ובכל המקומות לפעול לשינוי מדיניות, להיאבק כנגד מדיניות מסוימת, או אף לפעול – בדרכים הלגיטימיות – להחלפתה של ההנהגה. זוהי נשמת אפה של הדמוקרטיה וזוהו לוז קיומה. ואולם בין האמור לבין מתן גושפנקה לחורשי רעתו של הגוף המדובר (המדינה במשל וההסתדרות בנמשל) רב המרחק מאוד ואסור שייחצו הגבולות. הגבול בין ביקורת לבין חציית הגבולות אינו עמום ואסור שיהיה עמום. כפי שאמרה ערכאה זו לא מכבר: "גוף חפץ חיים אינו רשאי להתיר למי מנבחריו לתת תחת אושיות קיומו ולחבל במטרותיו" (תיק (ר' השיפוט) 48/16 דורון מזרחי ואח' – הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח', סעיף 39, 18.7.2016). אכן.

50. העררים נדחים.

51. בנסיבות העניין אין אני רואה הצדקה לעשות צו לחוצאות.

~~מורן סבוראי, עו"ד~~
מ"מ 46744
ד"ר מורן סבוראי, עו"ד, חברה

עו"ד אברהם גל, חבר:

1. במוקד הערעור ניצבת התנגשות בין זכויות יסוד. מחד גיסא עומדת הזכות הבסיסית של החבר בארגון דמוקרטי לבחור ולהיבחר ומאידך גיסא עומדת הזכות של הארגון (ובמשמע, חברי הארגון) להגן על עצמו מהרס וקעקוע תוך ניצול הארגון עצמו לשם כך. עם זאת הערעורים משופעים בטיעונים המהווים – בראייתי – רעשי רקע, שיש בהם כדי להסיח את הדעת מהעיקר. חשוב להבחין בין עיקר לטפל, הגם שלא אוכל לבטל כלאחר יד את הטפל (בראייתי) ואתיחס בקצרה גם אליו.
2. הזכות לבחור ולהיבחר הנה זכות יסוד בכל ארגון דמוקרטי והיא עומדת לנגד עיני המותב כמושכל ראשון, ממש כפי שהנחתה את ועדת הבחירות ואת ההסתדרות הכללית וכפי ששימשה נקודת מוצא לערעורים. לעניין זה מוצאים עצמם כל הנוגעים בדבר אוחזים באותה טלית. ורק לצורך חיזוק העיקרון, אחזור ואצטט את דברי ביהמ"ש העליון בעניין זה:
"הזכות לבחור והזכות להיבחר הן בין חירויות היסוד המרכזיות והחשובות ביותר. הזכות להתמודד בבחירות היא זכות יסוד מדינית, המבטאת את רעיון השוויון, חירות הביטוי וחופש ההתאגדות. מכאן, כי קיומה וההקפדה על שמירתה של זכות זו, הם מן הסימנים המובהקים של חברה דמוקרטית."
ע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, פ"ד מב(4) 177, 85.
3. הבעיה מתחילה, כרגיל, כאשר נוצרת התנגשות בין העיקרון המוסכם של זכות הבחירה וההיבחרות לבין ההגנה מפני ניצול לרעה של הארגון הדמוקרטי לשם קעקועו. דילמה דומה הולידה בשעתו את המושג של **"דמוקרטיה מתגוננת"** מפיו של נשיא ביהמ"ש העליון הד"ר יואל זוסמן (ע"ב 1/65 ירדור נ' וועדת הבחירות המרכזית). באותו פס"ד אושרה ההחלטה של ועדת הבחירות, שלא התבססה על חוק, לפסול רשימה מלהתמודד לכנסת. לא למותר יהיה לצטט את העקרון המנחה בפסה"ד: **"כדרך שאדם אינו חייב להסכים לכך שיהרגוהו, כך מדינה אינה חייבת להסכים שיחסלוה וימחקוה מן המפה. שופטיה אינם רשאים לשבת בחיבוק ידיים ולהתיימש מהעדר דין פוזיטיבי כשבעל דין מבקש מהם, שיושיטו לו יד עזר כדי להביא את הקץ על המדינה. כיוצא בזה גם רשות אחרת מרשויות המדינה אינה צריכה לשמש מכשיר בידי מי ששם לעצמו את חיסול המדינה כמטרה, ואין לו אולי מטרה אחרת זולתה".** ובניסוחם של פרופ' רובינשטיין וד"ר מדינה: **"דמוקרטיה רשאית להגן על עצמה גם בפני אלה המבקשים להילחם בה בעזרת החירויות המובטחות"**. נקל להחיל את העיקרון המנחה דנן אם יוחלף המושג "מדינה" במושג "ההסתדרות הכללית". בענייננו ניתן אף להיתלות באילנות גבוהים – ביה"ד הארצי לעבודה – שקבע בע"ע 71659-09-16 בעניינו של מר אסור – בהסתמכו על תקדים שנקבע בסב"א 2632-01-15 הסתדרות העובדים הלאומית נ' הסתדרות הפועל המזרחי בישראל – כי חבר ארגון אחד איננו רשאי לפעול למען ארגון לעומתי במקביל לחברותו. אמור מעתה: הזכות להיבחר למוסדות הארגון – עם כל היותה זכות יסוד – נבלמת באותו רגע שהבחירה מיועדת או מנוצלת לקעקוע מעמדו של אותו מוסד.
4. במהלך הדיון בפנינו לא העלה צד כלשהו פקפוק בנוגע למרכזיותה של הזכות להיבחר ואף לא נשמעה השגה עקרונית נגד הגבלת הזכות להיבחר כאמור לעיל. נימוקי הערעורים כוונו למסד העובדתי (היינו: מה באמת עשו המערערים המלמד על כוונתם לקעקע את הארגון); לדרך קביעת המסד העובדתי (טענה של

פגיעה בעיקרי הצדק הטבעי ובזכות השמיעה); למידתיות בתגובה הקשה של מניעת הזכות להיבחר; ולהתעלמות מהפעלת "ענישה כפולה" בגין אותם מעשים.

5. חברתי, עו"ד ד"ר מורן סבוראי, סקרה באופן יסודי את העובדות הניצבות ביסוד הערעורים. לעניין הנמקת הכרעה זו ארכז את עיקרי העובדות הנדרשות להכרעה:

א. מר אסור פרסם הודעות במרשתת על כי "בקשתך להצטרפות להסתדרות הלאומית התקבלה בהצלחה" (31.01.17) ו"זה הזמן, עוזבים את [ההסתדרות] הכללית ועוברים להסתדרות הלאומית" (1.2.17).

ב. מר ביטון (וחבריו) פרסמו עלונים ובהם נאמר בין היתר: "...הצטרפו למהפך וחתמו על טופס הצטרפות להסתדרות הלאומית" (בצירוף שמות ותמונות של העומדים מאחורי העלונים, לרבות מר ביטון).

ג. מר ביטון שיגר מכתב (1.2.17) לוועדת הבחירות ובו נכתב בין היתר: "אבקש לעדכןכם כי ביום 22.1.17 התפטרתי מחברותנו... בהסתדרות הכללית... 8. התפטרנו מחברותנו בוועד העובדים ובהסתדרות... המועד הראשון בו הצטרפנו בסופו של דבר ללאומית היה רק כעבור שלושה ימים מההתפטרות" "... 11. כ"א מחברי הוועד [כולל מר ביטון] נאלצו להתפטר, לעזוב את הארגון... קיבלו החלטה להצטרף ללאומית".

ד. עד עצם היום הזה – כולל במהלך הדיון בפני רשות השיפוט – לא הכחישו מר ביטון ומר אסור את אחריותם להפצת הפרסומים הללו או את אמיתות תוכנם (מר אסור אף לא טרח כלל להופיע בפני רשות השיפוט) ולא כל שכן להביא בדל ראיה כאילו מדובר במצג עובדתי שגוי. גרסה שונה למצג עובדתי זה נטענה רק מפי בא כוח המערערים, עו"ד אברהמי, (בכתבי הערעורים מטעמם ובמכתבו ליועץ המשפטי של ההסתדרות, עו"ד י. שמיר מה – 4.4.17). לגרסת עו"ד אברהמי, שני המערערים הנם חברי ההסתדרות החדשה ומעולם לא נמנו עם חברי ארגון עובדים אחר. גרסתו זו של הפרקליט לא נתמכה בראיות כלשהן ואפילו לא בעדויות (תצהירים) או אף בהסברים מפורשים של המערערים.

ה. בוועדת הבחירות, בה נכחה בין היתר נציגת סיעת "הבית החברתי" (הגב' מירב אסף), אליה משתייכים המערערים, הוקראו כל טענותיהם של המערערים וכן נשמעה חוות דעתו של עו"ד שמיר, יועצה המשפטי של הוועדה.

6. כאן המקום להעיר, כי הרשתות החברתיות נחשבות כיום כ"כיכר העיר" ובמיוחד כשמדובר באישי צבור להם יש עוקבים רבים. הניסיונות להיתמם ולנער תוצנם של המפרסמים מהפרסומים (כולל טענות כמו "זה רק קישור") נדחו ע"י מערכת השפיטה בכמה וכמה מישורים (כמו פרסומי לשון הרע). בימינו נושא אדם באחריות לפרסומיו ברשתות החברתיות ומוחזק כמי שהתכוון לתת להם פומבי. באותה מידה יש משקל לפרסומים מתקנים או הסתייגויות מצידו לגבי פרסומים קודמים.

7. בענייננו לא נקטו המערערים באמצעי כלשהו להסתייג מהפרסומים שיוחסו להם ואין לחשוך בכשרים כאילו נפלו קורבן לשוחרי רעתם ולפרסומים שנעשו שלא על דעתם. הצטברות הפרסומים במגוון האמצעים המתואר אינה יוצרת רושם של טעות ואי-הבנה. עניינו הרואות, כי בפרסומים הנ"ל מופיע מיצרף של הודעה

על עזיבת ההסתדרות הכללית, הצטרפות להסתדרות הלאומית והסתתת יתר העובדים ללכת בעקבות המערערים. "מה שהולך כמו ברוז, משמיע קול של ברוז ונראה כמו ברוז – הוא ברוז", כאמרה האמריקאית. להציג תהליך עקבי, שיטתי, ברור ותכליתי זה כ"אי-הבנה" – יש בכך משום פגיעה באינטליגנציה. כל מעשיהם, התנהלותם ודיבורם של המערערים מלמדים, שאין לחשוך בהם בפגיעה מעין זו. העלאת הספקות וההכחשות בעניין משמעות הפרסומים ע"י פרקליט המערערים נתפסת על ידי כהסטה מהעיקר במה שכינתי "רעשי רקע". כאמור, לזכותם של המערערים ייאמר, שהם – אישית – לא היו שותפים להצהרות פרקליטים: האחד נמנע מלהופיע וחסך מעצמו את ההבהרה; השני לא הציג כל ראיה, לא תצהיר ואף נמנע מלהצהיר בע"פ (בדיון) כאילו נפל קורבן לפרסומים שלא הוא אחראי להם. הן המערערים והן פרקליטים לא המציאו הסבר מדוע המשיכו ה"ה ביטון ואסור לפעול כמתואר לעיל גם לאחר שעניינם נדון בוועדת המשמעת והופעלה נגדם סנקציה חמורה, משמע לא ניתן לטעון כאילו מדובר באי-הבנה או במעידה מקרית וחד-פעמית.

8. ואכן, גרסת הפרקליט המלומד של המערערים בנוגע לחברות מרשיו בארגון זה או אחר, נסתרת בעליל נוכח הראיות; הצהרות המערערים עצמם (כולל בכתב), שהן בבחינת הודאת בעל דין; וההימנעות מהכחשה ישירה מצד המערערים על רקע ההתמדה בפעילותם. דומה, שעו"ד אברהמי עצמו הבין את חולשת טיעונו בנקודה עובדתית זו ועל כן הכין קו הגנה שני (ב"כתב תשובה לתגובת הנתבעת"): "בפני הוועדה... לא הוצגה ראיה כלשהי". לא ברור מדוע כל הראיות הנסקרות לעיל אינן מותזקות בעיני הפרקליט כ"ראיה כלשהי". במלוא הזהירות ניתן לומר, כי הצטרפות הראיות והעדר התגובה מפי בעלי הדבר עצמם, כמפורט לעיל, די בהם כדי להעביר את נטל השכנוע אל כתפי המערערים. נטל זה לא הורם. אפילו כאשר פנה ראש ההרכב במהלך הדיון במישרין למר ביטון, ונתן לו אפשרות – לפני משורת הדין בשלב זה – להתייחס לאותן עובדות, לא נשמעה מפיו של מי מהמערערים הכחשה מפורשת, לא להתפטרותו מההסתדרות החדשה ולא להצטרפותו לארגון הלעומתי, ההסתדרות הלאומית. כל שהיה בפיו הסתכם בתיאור נרגש של התלאות והמניעים, שהניעוהו למעשיו. זאת גם זאת: דומה, כי המערערים יכולים היו על נקלה להציג מסמכים מאותו ארגון לעומתי – לו רק חפצו בכך – בנוגע לאי-חברותם בו. עצם הצגת מסמכים אלה, הן במסגרת ההליך השיפוטי והן קבל עם ועולם כחלק ממסר ציבורי מתקן, יכולה הייתה לעורר שאלה בנוגע להרמת נטל השכנוע. הימנעות המערערים מכך מדברת בעד עצמה. ניתן אפוא לקבוע באופן החלטי וללא הסוס: לאורך תקופה ממושכת הודיעו המערערים על עזיבת ההסתדרות הכללית ועל הצטרפותם לארגון הלעומתי תוך כדי שכנוע חבריהם למקומות העבודה ללכת בעקבותיהם. משהגעתי לממצא עובדתי זה נגזרת ממנו ממילא המסקנה בדבר הצדקת ההגבלה של הזכות להיבחר, כמובהר לעיל. אינני רואה במסקנתה של וועדת הבחירות מממצאיה העובדתיים משום חריגה מהמידתיות הראויה.

9. טוענים המערערים, כי מעבידיהם המשיכו לגבות מהם דמי-חבר להסתדרות הכללית גם לאחר הודעותיהם על הפסקת החברות בהסתדרות הכללית. האם יש בכך (בהנחה – לא מוכחת מצד עצמה – שהטענה נכונה) ללמד על חברותם בהסתדרות הכללית? לטעמי, טענה זו אינה מעלה ואינה מורידה לגבי שאלת חברותם של המערערים בהסתדרות הכללית, לא כל שכן לגבי זכותם להיבחר למוסדותיה. כשם שלא ניתן לכפות חברות בהסתדרות הכללית בניגוד לרצונו של אדם, כך גם לא ניתן לכפות את חברותו של מאן דהוא על הארגון, שמצא לנכון להוציאו מכלל שורותיו או להגביל זכות מזכויותיו. אקט התשלום – איננו אקט "קונסטיטוציוני", היוצר מיניה וביה חברות בארגון, אלא פועל יוצא ממנה. לכל היותר זכאי אדם, ששילם דמי חבר אעפ"י שהארגון לא מוכן לראות בו חבר, לתבוע חזרה את דמי החבר ששילם.

10. עד כאן לגבי העובדות. לא יהיה זה למותר להוסיף ולציין, כי רשות השיפוט מצמצמת את התערבותה בהחלטותיהן של רשויות מוסמכות (כמו ועדת הבחירות) אך ורק למקרים ולעילות, שהובהרו בהחלטת חברתי, הד"ר סבוראי (ר' ס. 31 להחלטתה). אלא שנדרשתי גם לגוף העובדות משום שמדובר בעניין מרכזי בהכרעה, שטענות המערערים נגדו נראות כניצבות על כרעי תרנגולת.

11. כל מי שיבחן בדקדקנות ובכנות את המהלכים שקדמו לפסילת מועמדותם של המערערים חייב להודות, שזו לא נעשתה כלאחר יד ובקלות ראש. כמתואר לעיל, המערערים פעלו לאורך זמן, בעקביות, בכונת מכוון, בהצבת מטרות ברורות ומוצהרות, במכתב ארוך ומנומק לעילא ואפילו ביכולת הרס אפקטיבית למדי, לכאורה. אין מדובר במעידה חד-פעמית או בתגובה של עידנא דריתחא מצידם. נכון הוא, כי ברגע מסוים שינו המערערים את טעמם (או את הטקטיקה שאימצו קודם לכן) והגישו את מועמדותם בבחירות למוסדות ההסתדרות החדשה. בכך אין כדי למחות את כל מעשיהם ההרסניים מבחינת ההסתדרות הכללית עד כה. לפני ועדת הבחירות הועלו כל הנתונים הללו ע"י היועץ המשפטי של הוועדה. קודם לכן הובאו הטענות לידיעת הגב' עינת חורב, חברת ועדת הבחירות מטעם סיעתם של המערערים (נספח ט' לתגובת המשיבה). ב"כ המערערים, עוה"ד אברהמי, השיב באופן מפורט לטענות (נספח י' לתגובת המשיבה). הוועדה קיימה דיון ממושך ויסודי בטענות ההדדיות (נספח ב' לתגובת המשיבה). לאחר כל אלה החליטה ועדת הבחירות לפסול את מועמדות המערערים.

12. כאן המקום להידרש לטענה של הפגיעה בזכות הטיעון, היינו באחד מעיקרי הצדק הטבעי (י"ישמע האידך גיסאי"), שנגרמה עפ"י הנטען בשל אי-מתן זכות הופעה לב"כ המערערים בדיוני ועדת הבחירות. לא מצאתי אף לא במסמך אחד – לרבות בדבריה של הגב' עינת חורב, חברת ועדת הבחירות מטעם סיעתם של המערערים – כאילו הועלתה דרישה בשלב כלשהו לזימון המערערים או בא כותם לדיוני ועדת הבחירות. טענה זו הועלתה רק בדיעבד, לאחר שניתנה החלטה בעניינם. כאמור, הטענות נגד המערערים הובאו לידיעתם מבעוד מועד; תשובות וטענות המערערים נוסחו היטב ע"י בא כוחם קודם למועד הישיבה של ועדת הבחירות והוקראו במלואם במהלך הישיבה ללא השמטה; עניינם של המערערים יוצג בוועדת הבחירות ע"י נציגת הסיעה, אליה הם משתייכים וחזקה עליה שעמדה על זכויותיהם; עוה"ד י. שמיר ייצג את ועדת הבחירות ולא סיעה או חברים אלה או אחרים וככזה הוא מוחזק במעמד אובייקטיבי גם אם מסקנותיו והמלצותיו לא תאמו את מגמת המערערים. למרות כל אלה נוצרה אצלי תחושה לא נוחה של העדר איזון בוועדת הבחירות. כאשר דנים בשלילת זכות כה יסודית – כמו הזכות להיבחר – מן הראוי לדאוג שהצדק לא רק ייעשה אלא גם ייראה. השאלה ששאלתי את עצמי הייתה, כלום יש בהתנהלות הוועדה חריגה כה גסה מנוהג או מנוהל שגורים, שתצדיק את התערבותה של רשות השיפוט? לעניין זה לא הובאו בפנינו כל ראיות ואין עוררין כי גם אין נורמות כתובות. הדעת נותנת, כי לא נכון יהיה להפוך את ועדת הבחירות לטריבונל שיפוטי המדקדק בדיני הראיות, שהרי בכך כמעט יבטיחו את אי-עמידת הוועדה במשימותיה. גם ועדות הבחירות לכנסת וגם לארגונים דמוקרטיים אחרים אינן מקיימות נהלים נוקשים בדומה לבתי משפט. הפרוצדורה, הנהלים והפרקטיקה בוועדות בחירות משתנים מארגון לארגון והכל במגמה לאפשר את קיום הבחירות. מה שדורש פרקליט המערערים נראה לי חורג מהמקובל ומרחיק לכת ואימוץ דרישות כאלו עלול "לטרפד" קיום רבות ממערכות הבחירות לארגונים. לא בלי היסוס הגעתי לבסוף לכלל מסקנה, כי הנסיבות במקרה דנן אינן מצדיקות את ביטולן מעיקרן של החלטות ועדת הבחירות. אל מול ראיות מוצקות הסתפקו המערערים ופרקליטם בטענות סתמיות ונעדרות ביסוס ראייתי ואין להם להלין על כך אלא על עצמם. עניינם של המערערים נדון והוכרע בערכאות משמעתיות ושיפוטיות, שהגיעו למסקנות דומות. בסופו של יום סבור אני, כי אין מקום מטעם זה להתערב בהחלטתה של ועדת

הבחירות בעניין המערערים. עם זאת – וכהמלצה לעתיד – ראוי אולי לקבוע כנוהל, כי בטרם תישלל זכות אדם לבחור או להיבחר תינתן לו האפשרות להופיע אישית (או באמצעות פרקליטו) לפני ועדת הבחירות בטרם תתקבל הכרעה סופית.

13. לטענה של "ענישה כפולה" אני מצטרף להנמקת חברתי.

14. סיכומי של דבר: בל נתבלבל. שלילת הזכות להיבחר מהמערערים לא הייתה תגובה להשמעת דברי ביקורת מצידם. חופש הביטוי של חברי הארגון הינה יסוד מוסד של נפש הדמוקרטיה, לרבות זו המנחה את ההסתדרות הכללית. בין מתחית ביקורת, ואפילו חריפה, לבין פעולה מוצהרת להרסת הארגון – קיים קו גבול ברור. יש וחברים ניצבים בתחום האפור שבין שניהם. או אז החלטה לשלול את הזכות להיבחר קשה ומחייבת ריסון עצמי ופרשנות דווקנית, המגנה על הזכות להיבחר. שונה דינו של מי שהכריז על עויבת הארגון, על הצטרפותו לארגון לעומתי ואף פעל להסתות יתר חבריו בהסתדרות הכללית מהמסגרת הנוכחית למסגרת העומתית. במקרה זה החזקה – הפוכה; וחובת הראייה, כי חל שינוי מן היסוד, מוטלת על החברים-הסוררים. קשה לתמוך מן הרושם, כי המערערים זנן לא הפנימו את מעמדם הנוכחי. לאחר הרשעתם בוועדת המשמעת לא ניתן עוד לראותם כ"תינוק שנשבה" וזאת בניס בהגדה, שהם ספק תם ספק מי שאיננו יודע לשאול. מי כמותם מודע למשמעות פעילותם ההרסנית עד כה ולאמצעים המצופים מהם על מנת לשכנע את מוסדות ההסתדרות הכללית, כי בכוונתם באמת ובתמים לפתוח דף חדש. מסתבר, שהמוסד המוסמך לכך (ועדת הבחירות) לא השתכנע בכנות כוונותיהם ובתום לבם. מותב זה לא התרשם, כי ועדת הבחירות פעלה בשירות ובחוסר הגינות בהחלטותיה או באופן קבלתן. בנסיבות אלו ומסיבות אלו אני מצטרף למסקנה לדחות את הערעורים. שלא כתברתי, הדייר סבוראי, סבור אני, כי בעוד אשר מר ביטון התייחס לערעורו ולרשות השיפוט במלוא הרצינות והכבוד, הרי מר אסור הפגין זלזול וחוסר נימוס. לפיכך הייתי מחייבו בהוצאות ההליך בסך של 5,000 ₪.

אברהם גל, עורך דין
מ.ר. 7999
ד"ר רבוביץ, 28, הר אדר
077-791, 27

אברהם גל, עורך דין, חבר

עו"ד אריאל מנור, יו"ר המותב

אני מסכים עם היתוח הבחיר והמעמיק של חברתי, ד"ר מורן סבוראי, וגם עם המסקנות אליהן הגיעה. גם חברי עו"ד גל הסכים לעיקרן, תוך הוספת ניתוח מעמיק משלו וכדי שלא לחזור על דברים שנאמרו גם אם בשינוי סגנון, אסתפק במספר הערות קצרות כדלקמן:

1. לטעמי השאלה אם בפועל עברו המערערים לארגון עובדים אחר, או רק הודיעו לחבריהם שעשו זאת והפצירו גם בהם לעבור לאותו ארגון, חסרת כל חשיבות ממשית לערעור שבפנינו, במסגרתו התבקשנו לדון אך ורק בזכותם של המערערים להיבחר בבחירות הקרובות ובאות. משהוכח, והדבר כלל אינו במחלוקת, שהמערערים כתבו, אם במכתב ואם בפייסבוק, שהם עזבו את ההסתדרות ועברו לארגון עובדים אחר, והפצירו בחבריהם לעשות כמותם, די בכך כדי למנוע מהם להיבחר לתפקיד כלשהו במסגרת ההסתדרות.

2. החלטתה של ועדת הבחירות, לשלול מן המערערים את הזכות להיבחר, אינה רק מידתית וסבירה, אלא שהיא גם הכרחית ומחוייבת מציאות. חלק מתפקידה של ועדת הבחירות הוא למנוע מגורמים החפצים למוטט את ההסתדרות או להחלישה ולפגוע בה, להיבחר לתפקידים שיאפשרו להם לבצע את מבוקשם.

3. וטכר, לא נזקל ולא בקלות ראש נאמשר לועדת הבחירות לפסול מתעמד זה או אתר מלחמתו לתפקיד כלשהו. המדובר במקרים נדירים שבדורים אך זהו גרוס אחד המקרים הללו.
4. אל לה להסתירות, ואל להם למוסדותיה, וועדת הבחירות בכלל זה, לשבת במיבוס ימים שני שגורמים חתרניים עושים נפשות למען ארגון שבדים אחר, ובכך מושבים למטט את בינה של החסודרות על ראשת, ואת המרקם העדין ותסבך של יחסי העבודה על ראש העבדים.
5. אינני שותף לאי ונורות של חברי עמיד גל ביחס למה שהוא מכנה "תוסף איוון בוועדת הבחירות". לטעמי שלי הצדק גם פשה וגם בראה. עיפיות המקרה ברורות כשמש, וגם התוצאה המתחלבת מוח זה משמעת וברודה.
6. אשר לחיוב בתוצאות, סבורני כי בערעורים על החלטה של ועדת הבחירות, שומות על רשות השיפוט לאמץ מדיניות, תפוסחת את דלתה ליוזמה בפני כל מבקש לערער, תל כן גם משמח המערערים כפי שנהוג, ועל אף שאין בערעורם כל משט, אינני מסכים עם הגרמי כי אין מקום לחייבם בהשלים חוצאות.

 אריל אלרואי מנור, עמיד
 קרי"ל תל אביב

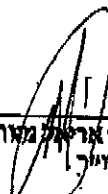
סוף דבר

הוחלט, פה אחד, לדחות את הערעור והחלט ברוב דעות, להישמע בחיוב המערערים בהוצאתם.

נתן היום, 9 במאי, 2017, בתעורר חצויים.

אברהם גל, עמיד
 מ.ד. 7999
 "ירוא הסוס" 28, הר און
 טל: 027-73, 17
 עמיד אברהם גל
 חבר

מנור סבוראי עמיד
 מ.כ. 40712
 ד"ר מנור סבוראי, עמיד
 חבר

 עמיד אריל אלרואי מנור
 עידן

3. ויובהר, לא בנקל ולא בקלות ראש נאפשר לוועדת הבחירות לפסול מועמד זה או אחר מלהיבחר לתפקיד כלשהו. המדובר במקרים נדירים שבנדירים אך זהו בדיוק אחד המקרים הללו.
4. אל לה להסתדרות, ואל להם למוסדותיה, וועדת הבחירות בכלל זה, לשבת בחיבוק ידיים שעה שגורמים חתרניים עושים נפשות למען ארגון עובדים אחר, ובכך מחשבים למוטט את ביתה של ההסתדרות על ראשה, ואת המרקם העדין והסבוך של יחסי העבודה על ראש העובדים.
5. אינני שותף לאי הנוחות של חברי עו"ד גל ביחס למה שהוא מכנה "חוסר איזון בוועדת הבחירות". לטעמי שלי הצדק גם נעשה וגם נראה. עובדות המקרה ברורות כשמש, וגם התוצאה המתחייבת מהן תד משמעית וברורה.
6. אשר לחיוב בהוצאות, סבורני כי בערעורים על החלטות של ועדת הבחירות, שומה על רשות השיפוט לאמץ מדיניות, הפותחת את דלתה לרווחה בפני כל מבקש לערער, ועל כן גם משנהגו המערערים כפי שנהגו, ועל אף שאין בערעורם כל ממש, אני מסכים עם חברתי כי אין מקום לחייבם בתשלום הוצאות.

אריאל מנור, עו"ד
יו"ר המותב

סוף דבר

הוחלט, פה אחד, לדחות את הערעור והוחלט ברוב דעות, להימנע מחיוב המערערים בהוצאות.

ניתן היום, 9 במאי, 2017, בהעדר הצדדים.

עו"ד אברהם גל
חבר

ד"ר מורן סבוראי, עו"ד
חברה

עו"ד אריאל מנור,
יו"ר